

Pitanja za pripravnike na sakrament sv. Potvrde

1. Što je Biblija ili Sveto Pismo? Kada je nastala? Kako se dijeli i od koliko knjiga se sastoji? Zašto nam je ona važna i kako je trebamo čitati? Zašto Abrahama zovemo praocem vjere? Što mu je Bog obećao i kako je ispunio obećanje?
2. Tko je Presveto Trojstvo? Što znamo o svakoj božanskoj osobi posebno? U Bibliji se spominju tri događaja u kojima se Bog objavio kao Trojstvo, koji su to događaji?
3. Tko je Blažena Djevica Marija? Koja je njezina uloga u našem spasenju? U koje vjerske istine o Mariji trebamo vjerovati na temelju Biblije i crkvene predaje? Koji su glavni Marijini blagdani i kad ih slavimo?
4. Što je Krizma ili sv. Potvrda? Kada i kojim riječima je Isus ustanovio taj sakrament? Koje milosti od Boga i darove Duha Svetoga primamo u Potvrdu i u čemu se sastoji obred podjeljivanja Krizme? Tko može primiti sakrament Potvrde? Što znači biti svjedok Isusa Krista?
5. Tko je Sveti Otac Papa? Koju ulogu u Crkvi imaju biskupi, svećenici i đakoni? Kako se zove naša mjesna Crkva (biskupija) i koji je biskup na njezinom čelu? Koji mu pomoćni biskupi pomažu? Što znaš o povijesti svoje župe? Kako se zovu svećenici koji predvode župu? Koji je svetac zaštitnik tvoje župe?
6. Što je Sveta Misa i koji su glavni dijelovi sv. Mise? Kada kod sv. Mise stojimo, kad sjedimo, a kad klečimo? Koji su učinci sv. Pričesti? Što je Presveti Oltarski Sakrament?
7. Tko je Isus Krist? Gdje i kada se rodio? Što je naučavao i koja čudesa činio? Što je Crkva, kada i kako je nastala?

1. Što je Biblija ili Sveto Pismo? Kada je nastala? Kako se dijeli i od koliko knjiga se sastoji? Zašto nam je ona važna i kako je trebamo čitati? Zašto Abrahama zovemo praocem vjere? Što mu je Bog obećao i kako je ispunio obećanje?

Biblija je Božja riječ upućena čovjeku za sva vremena i sve generacije. To je Božji govor čovjeku. Sadrži istine o Bogu i čovjeku i istinu o Božjem djelu spasenja. Biblija je knjiga koja se sastoji od više knjižica. Biblija se dijeli na dva dijela: Stari i Novi zavjet (Stari i Novi savez). Sinajski je savez centralni događaj u Starom zavjetu, a u Novom zavjetu središnji je događaj dolazak Isusa Krista i njegova smrt na križu, okončana uskrsnućem i uzdignućem k Ocu. Prema katoličkom popisu Stari zavjet broji 46, a Novi 27. knjiga. Cijela Biblija sadrži 73. knjige. Biblija je nastala u dugom vremenskom razdoblju od 13. st. prije Krista do 1. st. poslije Krista. Nije je, dakle, sastavio i napisao jedan čovjek, nego je ona djelo više ljudi, više svetih pisaca. Sam je Bog pomogao svetim piscima kod njihova sastavljanja i pisanja pojedinih biblijskih knjiga. On ih je nadahnjivao da pišu ono što je on želio, čuvao ih od zabluda koje se odnose na bitne istine o Bogu i čovjeku i na čovjekovo spasenje. Zato kažemo da je glavni autor Biblije sam Bog, a ljudi koji su ih pisali bili su tek sredstvo u Božjim rukama.

Tri su jezika na kojima je biblija izvorno napisana: - *hebrejski*: većina knjiga Starog zavjeta, - *aramejski*: neka poglavlja Starog zavjeta, - *grčki*: cijeli Novi zavjet i dvije knjige Starog zavjeta.

Naše čitanje Biblije mora biti s poštovanjem i ljubavlju jer ona nije obična knjiga. Čitajući Bibliju nastojat ćemo otkriti Božju poruku, ono što nam Bog želi reći. Ona je sveta knjiga koja sadrži božji govor nama. U njoj nećemo tražiti nikakvu znanstvenu ili povijesnu istinu nego samo spasenjsku istinu, tj. istinu o Božjem naumu i djelu spasenja kroz povijest. Nadalje, tu otkrivamo istinu o Bogu i čovjeku.

S Abrahamom počinje povijest izabranog naroda. Njega je Bog oko god. 2000. pr. Krista u Haranu u Mezopotamiji izabrao da bude ocem mnogih naroda posebno jednog naroda - Izraela. Iz tog će naroda Bog čovjeku dati Spasitelja.

Abrahamova je veličina u njegovoj vjeri. Bog je u više navrata iskušao Abrahamovu vjeru. Jednog mu se dana ukazao i rekao: "Idi iz zemlje svoje i doma očinskog u zemlju koju ću ti pokazati... Ako me poslušаш, blagoslovit ću te i tvojeg će potomstva biti kao zvijezda na nebu i kao pijeska na obali morskoj." (Post. 12). Abraham vjeruje Bogu iako je već bio starac i sa ženom Sarom nije mogao imati djece, ipak je povjerovao i poslušao Božju zapovijed. Ubrzo mu se rodio sin Izak. Bog još jednom teško iskušava Abrahamovu vjeru, traži da mu žrtvuje svoga jedinca Izaka. Abraham je i to bio spreman učiniti za Boga iako previše ne razumije. Bog mu ipak pokazuje da ne želi ljudske žrtve, već samo iskušava Abrahamovu vjeru. Pošto je bio vjeran i u najtežim iskušenjima postao je prijatelj Božji, Bog mu obećava blagoslov. Zato je Abraham nazvan praocem naše vjere. Bog je s njim sklopio savez - prijateljstvo koje će se prenositi na njegovo potomstvo. Savez koji je Bog sklopio s Abrahamom nakon njegove smrti prešao je na njegova sina Izaka, s Izaka na Jakova i tako dalje na sve potomstvo. Bog je naime sklopio savez s Abrahamom i svim njegovim potomstvom.

2. *Tko je Presveto Trojstvo? Što znamo o svakoj božanskoj osobi posebno? U Bibliji se spominju tri događaja u kojima se Bog objavio kao Trojstvo, koji su to događaji?*

Isus nam je najbolje objavio tajnu o Bogu. Bog kojeg nam je objavio Isus Krist jest Trojstvo: Bog Otac, Bog Sin i Bog Duh Sveti. Crkva nas na temelju objave uči da postoji samo jedan Bog, ali su u Bogu tri Božanske osobe ujedinjene u jednoj naravi. Jasno, to je tajna koja nadilazi naš ljudski razum.

U odnosu prema čovjeku Bog se objavljuje kao Trojstvo:

- **Bog Otac.** On je Stvoritelj. Sve što postoji i jest, izišlo je iz njegove svemogućće stvaralačke ruke.

- **Bog Sin.** To je Isus Krist. On je naš Spasitelj i Otkupitelj. On je za sve nas umro na križu. Otkupljeni smo njegovom presvetom krvlju, tj. žrtvom na križu.

- **Bog Duh Sveti.** To je treća osoba Presvetog Trojstva. On je duh Očev i duh Isusa Krista. On je ljubav između Oca i Sina. On je naš Posvetitelj.

Tajna presvetog Trojstva objavljena nam je u Bibliji, a objavio nam ju je sam Isus Krist. Među tri glavna događaja iz Kristova života mogu se ubrojiti i ovi događaji: navještenje Kristova rođenja, Kristovo krštenje i Kristovo uzašašće.

Uz ta tri događaja vezana je i objava o presvetom Trojstvu.

a) Navještenje Kristova rođenja. Kad je anđeo Gabrijel navijestio Mariji da će začeti i roditi Sina, ona se u čudu pita: «Kako će to biti kad se ja ne sastajem s mužem»? «Duh Sveti sići će na te» - odgovori joj anđeo – «sila Svevišnjega (sila Boga Oca) zasjenit će te, zato će se dijete, koje ćeš roditi, zvati Svetim, Sinom Božjim» (Lk 1,31-35).

b) Kristovo krštenje. Sva četiri evanđelista opisuju događaj Kristova krštenja na rijeci Jordan. Sveti Matej to opisuje ukratko ovako: «Odmah nakon krštenja izađe Isus iz vode. I gle! Otvoriše se nebesa i ugleda Duha Božjega gdje silazi kao golub i spušta se na nj. I eto glasa s neba: Ovo je Sin moj, Ljubljeni! U njemu mi sva milina» (Mt 3,15-17).

c) Kristovo uzašašće. Prije samog uzašašća na nebo Isus zapovijeda svojim učenicima: «Pođite dakle, i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam zapovjedio.» (Mt 28,18-20). Ta se Kristova zapovijed izvršava sve do dana današnjega. Svi smo mi kršćani u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i tako će biti do svršetka svijeta.

U spomenutim događajima iz Kristova života jasno nam je objavljena i tajna presvetog Trojstva.

3. *Tko je Blažena Djevica Marija? Koja je njezina uloga u našem spasenju? U koje vjerske istine o Mariji trebamo vjerovati na temelju Biblije i crkvene predaje? Koji su glavni Marijini blagdani i kad ih slavimo?*

Biblija nam jasno otkriva Marijinu ulogu u našem spasenju. Njezin dolazak i njezina uloga najavljeni su već u praevanđelju (Post 3,15). Iz biblijskoga govora o Mariji i iz crkvene predaje izvlačimo neke istine u koje smo kao vjernici dužni vjerovati.

To su:

- a) Bezgrešno začeće bl.dj.Marije. Marija je, zato što je izabrana da bude Majka Božja, sačuvana od svakoga pa i od istočnoga grijeha. Svetkovinu Bezgrešnog začeća bl.dj.Marije slavimo 8.XII.
- b) Djevica. Marija je svoga sina Isusa čudesno začela po Duhu Svetom i čudesno rodila. Ona je u isto vrijeme i djevica i majka.
- c) Bogorodica – Majka Božja. Marija je rodila Boga i čovjeka Isusa Krista. Zato je ona Bogorodica. Tu Marijinu svetkovinu slavimo 1.I. (na Novu Godinu).
- d) Suotkupiteljica. Marija je sa svojim sinom Isusom Kristom sudjelovala u djelu našega otkupljenja. Krist je naš Otkupitelj, a Marija je Suotkupiteljica.
- e) Uznesena na nebo. Marija je nakon svoje zemaljske smrti dušom i tijelom uznesena na nebo. Svetkovinu Marijina uznesenja slavimo 15.VIII. (Velika Gospa).

Crkva nam bl. dj. Mariju predstavlja kao najživlji primjer vjere. Ona je zapravo "tip" ili "uzorak" Crkve. Njezina poslušnost Duhu Svetom, njezino poslušno služenje božanskom Sinu Isusu Kristu, njezina patnja s Kristom – sve to nam se nudi kao primjer koji trebamo nasljedovati. Osim toga, po Isusu Kristu, koji nas je nazvao svojom braćom, Marija je naša Majka. Ona nam je rodila Spasitelja, stoga je posrednica spasenja i svih milosti, ona se kao majka brine za nas i zagovara nas kod nebeskog Oca.

4. Što je Krizma ili sv. Potvrda? Kada i kojim riječima je Isus ustanovio taj sakrament? Koje milosti od Boga i darove Duha Svetoga primamo u Potvrdu? Tko podjeljuje Potvrdu i u čemu se sastoji obred podjeljivanja Krizme? Tko može primiti sakrament Potvrde? Što znači biti svjedok Isusa Krista?

Isus je prije uzašašća rekao apostolima: «Primit ćete silu odozgor i bit ćete mi svjedoci do na kraj zemlje.» Ta sila odozgor, o kojoj govori Isus i po kojoj mi postajemo svjedoci, jest Duh Sveti.

Biti svjedok Isusa Krista znači:

- javno se priznavati vjernikom
- ići redovito u Crkvu, stjecati vjersko znanje (ići na vjeronauk)
- redovito pristupati sakramentima, osobito Ispovijedi i Pričesti
- redovito moliti
- ljubiti i pomagati svoje bližnje
- čuvati se grijeha...

Po sakramentu Krizme postajemo punoljetni kršćani i punopravni članovi Crkve. Dobivamo sva prava i dužnosti odraslih vjernika. Po Krizmi postajemo i vojnici Kristovi, koji se bore i izgrađuju Božje kraljevstvo na zemlji.

Riječ potvrda jest prijevod lat. Riječi confirmatio, a ova dolazi od glagola confirmare što znači «učvrstiti», «ojačati». Zato se u nekim našim krajevima ovaj sakrament i zove firma. To znači da nas ovaj sakrament jača i očvršćuje u našoj vjeri.

Krizma je ulje koje biskup posvećuje na Veliki Četvrtak. Tim posvećenim uljem maže se čelo krizmanika. Ulje je dobiveno od balzama (mirisave smole koja se upotrebljava na istoku) i maslinova ulja. U Starom zavjetu mazanje uljem imalo je veliko značenje: starozavjetni kraljevi, svećenici i proroci pomazivali su se uljem prije stupanja u službu. Ulje kojim se krizmanik maže na čelu predstavlja mazanje Duhom Svetim. Po tom nam se pomazanju Duh Sveti daruje u punini, daje nam svoje darove i osposobljava nas za život zrelih vjernika i svjedoka Isusa Krista. Tako pomazanjem ulazimo u Kristovu službu.

Onaj tko želi primiti ovaj sakrament, treba ispuniti sljedeće uvjete:

- mora biti kršten
- mora biti u stanju posvetne milosti (bez teškog grijeha na duši, ispovjeđen)
- mora dobro poznavati i prakticirati svoju vjeru.

Redoviti djelitelj sakramenta potvrde jest biskup. Kao izvanredni djelitelj može biti svaki svećenik kojemu dozvoli biskup.

Sakrament Potvrde redovito se slavi sa svetom Misom. Poslije evanđelja i homilije (propovijedi) krizmanici i svi nazočno obnove svoja krsna obećanja. Na taj se način oni sami opredjeljuju za osobnu vjeru. Nakon obnove krsnih obećanja slijedi molitva koju moli biskup s rukama ispruženim nad potvrđenicima. U toj molitvi biskup moli da Duh Sveti siđe na krizmanike i da im udijeli svojih sedam darova. Ona glasi ovako:

*Svemogući Bože, Oče Gospodina našega Isusa Krista!
Ti si ove sluge svoje
Nanovo rodio vodom i Duhom Svetim
I od grijeha ih oslobodio.
Pošalji, Gospodine, na njih Duha Svetoga Branitelja;
Daj im duha mudrosti i razuma
Duha savjeta i jakosti,
Duha znanja i pobožnosti;
Ispuni ih duhom svoga straha.
Po Kristu Gospodinu našem.*

Poslije te molitve svaki krizmanik u pratnji svoga kuma dolazi pred biskupa. Biskup polaže ruku nad krizmanikovu glavu, maže ga svetim uljem praveći mu na čelu znak križa. Pri tom biskup izgovara krizmanikovo ime i govori:

Biskup: N. Primi pečat dara Duha Svetoga.

Krizmanik: Amen.

Biskup: Mir tebi.

Krizmanik: I s duhom tvojim.

5. *Tko je Sveti Otac, Papa? Koji ulogu u Crkvi imaju biskupi, svećenici i đakoni? Kako se zove naša mjesna Crkva (biskupija) i koji je biskup na njezinom čelu? Koji mu pomoćni biskupi pomažu? Što znaš o povijesti svoje župe? Kako se zovu svećenici koji predvode župu? Koji je svetac zaštitnik tvoje župe?*

Riječ papa dolazi od grč. riječi pappas a znači: otac, tata, tatica. Papa je uobičajeni naziv za rimskoga biskupa koji je nasljednik sv. Petra. Isus je sv. Petru obećao prvenstvo u svojoj Crkvi rekavši mu: "Ti si Petar – Stijena, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga pa, što god svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima, a što god razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima." (Mt 16,13-19). To obećano prvenstvo Isus je Petru i dao kad ga je, nakon svog uskrsnuća, upitao: "Petre, ljubiš li me?" Petar je odgovorio da ga ljubi, a Isus mu reče: "Pasi jaganjce moje..., pasi ovce moje." (Iv 21, 15-17). Tim je riječima Isus povjerio Petru brigu za svu Crkvu. Ta služba koju je Isus dao apostolu Petru prenosi se dalje na sve Petrove nasljednike, a to su pape. Papa je, kao rimski biskup, namjesnik Kristov na zemlji, vrhovni poglavar Kristove Crkve i prvak biskupskog kolegija (biskupskog zbora).

Budući da papa ima prvenstvo vlasti u Crkvi nad svim biskupima i vjernicima, on može i bez općeg crkvenog sabora donositi odluke koje se tiču vjere i morala. Takve odluke obvezuju svu Crkvu. Takvo papino službeno naučavanje (ex cathedra) jest nezabludivo, a to znači da nas papa, s obzirom na vjeru i moral, ne može učiti nešto što bi bilo krivo ili lažno. Tu nezabludivost u naučavanju rimski biskup (papa) posjeduje od Krista koji je htio da njegova Crkva donosi nezabludivu nauku.

Riječ *đakon* dolazi od grč. riječi *diakonos*, a znači "sluga", "poslužitelj", "službenik". Đakoni su pomoćnici biskupa i svećenika, pomažu svećenicima i biskupima u njihovoj trostrukoj službi:

- u službi riječi:* - propovijedaju Evanđelje,
- proučavaju druge u vjeri,
- u službi oltara:* - dijele sve sakramente
(osim ispovijedi i bolesničkog pomazanja),
- predvode službene molitve i obrede,
- u službi ljubavi:* - vode biskupske i župske "Caritase",
- brinu se za bolesne, siromašne...

Red đakonata podjeljuje biskup polaganjem ruku i posvetnom molitvom. Danas u Crkvi postoji i stalna đakonska služba. Nosioci te službe mogu biti i oženjeni vjernici.

Riječ *prezbiter* dolazi od grč. riječi *presbyteros* a znači stariji, starješina. Svećenici su pomoćnici biskupa jer je biskupima povjereno da vode mjesne Crkve (biskupije) Oni pomažu biskupima u njihovoj trostrukoj službi: službi propovijedanja, službi posvećivanja i službi upravljanja. Svećenik koji predvodi jednu župsku zajednicu naziva se župnik. Župa je zajednica krštenika u jednom određenom mjestu.

Svećenik je posrednik između Boga i njegova naroda. Svećenik može biti onaj koga Bog pozove. Onaj tko se odazove tom Božjem pozivu odriče se braka i vlastite obitelji da bi što bolje mogao služiti Bogu i ljudima. Svećenik se posvećuje molitvom i radom za Boga i vjernike. Biti svećenik velika je čast pred Bogom i pred ljudima.

Riječ *biskup* dolazi od grč. riječi *episkopos* a znači "nadglednik", "nadziratelj". Biskupi su nasljednici apostola i upravitelji pojedinih Crkava. Oni imaju puninu svećeničkog reda i zato mogu zaredivati đakone i svećenike. Biskupska se služba podjeljuje polaganjem ruku i posvetnom molitvom.

Biskup koji se nalazi na čelu mjesne Crkve (biskupije) zove se mjesni ordinarij, a biskup koji ne upravlja nijednom biskupijom zove se jednostavno biskup. Više biskupija tvori metropoliju a na čelu joj je nadbiskup metropolita.

Naša mjesna crkva zove se Zagrebačka nadbiskupija i na čelu joj je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. Njegovi pomoćni biskupi su Ivan Šaško i Mijo Gorski.

Župa i istoimena župna crkva Sv. Petra, u obliku monumentalnog križa, stare gotovo klasične arhitekture, nalazi se po sredini jedne od najstarijih ulica grada Zagreba – Vlaškoj ulici 93, koja se spušta sa samog biskupskog i nadbiskupskog sjedišta Kaptola u istočni dio čuvenog zagrebačkog Donjeg grada. Tako nakon katedrale koja je na kaptolskome brijegu, crkva Sv. Petra, nadvisuje sa svojim četverougaoim kockastim tornjem i zvonikom, čitavu Vlašku ulicu te okolne pa i udaljenije ulice same župe. Prema nekim izvorima ta župna crkva napuštena je sredinom 16. stoljeća, pa je niže od današnjega dijela tzv. stare Vlaške ulice udaren temelj nove župne crkve Sv. Petra, na istome mjestu gdje se i sada nalazi. Povjesničar R. Strohal navodi da je nova crkva građena u 17. stoljeću, dok se na drugim mjestima izričito spominju godine 1590. i 1597.

Naime, u proteklih više od 100 godina grad je Zagreb postupno rastao i brojem stanovnika i prostorom, osobito na području župe Sv. Petra izgradnjom mnogobrojnih novih četvrti i ulica na dotadašnjim poljoprivrednim površinama: oranicama, livadama i vinogradima. Zbog toga je već 1885., 1899., zatim 1937., 1942., 1961., 1965., pa i sada 2000., 2001. uslijedila regulacija zagrebačkih župa. U svoje vrijeme osobito tijekom minulog 20. stoljeća prihvaćajući zahtjeve tog gradskog rasta i razvoja župa Sv. Petra se smanjivala u svojim granicama i time davala mogućnosti da se osnuju nove župe, napose: Sv. Jeronim, Sv. Obitelj, Sv. Barbara, Majka Božja Lurdska, Bezgrešno Srce Marijino, Kraljica Sv. Krunice. Stoga je župa Sv. Petra manja nego je bila, ali nikad nije bila u cvatu i na usponu kako obnovom navlastite župne crkve tako i stvorenim mozaikom živodajnih duhovnih aktivnosti, kao u zadnjih 11 godina.

Svećenici koji trenutno predvode župu su župnik preč. Josip Golubić i župni vikar vlč. Boris Jozić. U župi djeluju i časne sestre Uršulinke i đakon, časni gospodin Kristijan Tušek.

Zaštitnik župe je sv. Petar apostol.

6. Što je Sveta Misa i koji su glavni dijelovi sv. Mise? Kada kod sv. Mise stojimo, kad sjedimo, a kad klečimo? Koji su učinci sv. Pričesti? Što je Presveti Oltarski Sakrament?

Sveta misa jest nekrvna žrtva Novoga zavjeta. U njoj se na otajstven način obnavlja i posadašnjuje Isusova posljednja večera i njegova žrtva na križu. Oni plodovi koje nam je Isus zaslužio svojom smrću na križu, sada nam se ponovo daruju po našem slavljenju svete Mise. Slavljenje svete Mise jest djelo čitave vjerničke zajednice, a ne samo svećenika koji predvodi zajednicu. Svi prisutni na svetoj Misi trebaju biti aktivni sudionici a ne samo pasivni gledatelji ili promatrači. Vjernici u svetoj Misi sudjeluju tako da pažljivo slušaju biblijska čitanja i liturgijske tekstove, sabrano mole, pjevaju i recitiraju ono što na njih spada te da sami sebe zajedno s Kristom prikazuju Bogu:

Sv. misu dijelimo na dva velika dijela: Služba Riječi i Euharistijska služba. Ovim dvama dijelovima prethode uvodni obredi.

OBRED MISE

Uvodni obredi:

Ulazna pjesma i pozdrav svećenika
Pokajnički čin (Ispovijedam se...)
Zazivi Gospodinu (Gospodine smiluj se...)
Slava ... (pjesma hvale)
Zborna molitva (molitva dana)

Služba riječi:

Biblijska čitanja:
1. čitanje
Pripjevni psalam
2. čitanje
Aleluja s pjesmom prije Evandjelja
Evandjelje i Homilija ili propovijed
Vjerovanje
Sveopća ili vjernička molitva

Euharistijska služba:

Priprava darova (za to se vrijeme pjeva darovna pjesma)
Darovna molitva
Predslovlje i pjesma Svet...
Euharistijska molitva ili kanon (jedna od četiri molitve)
Obredi pričesti:
Oče naš, Znak mira
Lomljenje kruha (istodobno se pjeva jaganjče Božji...)
Pričest (pjeva se pričesna pjesma)
Popričesna molitva

Završni obredi

Obavijesti
Blagoslov svećenika
Otpust

Jedinstvo sabrane zajednice, koja slavi svetu misu, ne izražava se samo molitvom i pjevanjem nego i zajedničkim držanjem tijela, tj. zajedničkim liturgijskim stavovima. Za vrijeme slavljenja sv. mise vjernici zauzimaju **tri liturgijska stava**:

Stoje:

- od početka mise do zborne molitve (uključivo)
- dok se pjeva Aleluja prije Evanđelja
- za vrijeme navještaja Evanđelja
- dok se moli Vjeronanje i vjernačka molitva
- od darovne molitve do kraja mise (osim kada kleče)

Sjede:

- za vrijeme biblijskih čitanja (osim Evanđelja)
- za vrijeme homilije
- za vrijeme pripreme i nošenja darova
- iza pričesti ako se obavlja popričesna šutnja (razmatranje)

Kleče:

- za vrijeme posvećenja

Posvećeni kruh, koji je pretekao nakon pričešćivanja vjernika na svetoj Misi pohranjujemo u svetohranište ili tabernakul. Posvećene prilike čuvamo radi pričesti bolesnika i radi klanjanju Gospodinu koji je po tim posvećenim prilikama prisutan. Te posvećene koje čuvamo u svetohraništu nazivamo *Presveti Oltarski Sakrament ili Svetotajstvo*. Uz svetohranište u kojem se čuva Svetotajstvo neprestano gori svjetlo. Nazivamo ga vječno svjetlo, a kazuje nam da se tu nalazi Svetotajstvo. Uvijek kad ulazimo u crkvu ili prolazimo pokraj svetohraništa iskazujemo poštovanje Isusu prisutnom u svetohraništu tako da pokleknemo na desno koljeno.

Onaj tko prima sakrament sv. Pričesti na sakramentalan se način sjedinjuje sa Kristom.

Po tom primanju:

- prima Tijelo Kristovo
- povećava nam se posvetna milost
- opraštaju nam se mali grijesi
- u nama se jača dobro, a oslabljuje zlo
- osigurava nam se vječni život jer je Isus glasno rekao: «Ako ne budete jeli tijela Sina Čovječjega i ne budete pili njegove krvi, nećete imati života u sebi.»

Sakrament sv. Pričesti ili Euharistije jest središnji sakrament svekolike kršćanske liturgije. K njemu teže svi ostali sakramenti. Zato Crkva i preporučuje da slavljenje svih sakramenata bude usmjereno na sakrament Euharistije, tj. da se sakramenti slave i primaju u misnom slavlju gdje će pričest biti vrhunac svakog sakramenta. Stoga je Euharistija «izvor i vrhunac čitave djelatnosti Crkve».

7. *Tko je Isus Krist? Gdje i kada se rodio? Što je naučavao i koja čudesa činio? Što je Crkva, kada i kako je nastala?*

Došlo je vrijeme da se ispuni Božji plan spasenja, da se ispune one riječi što ih je Bog još na prvim stranicama Biblije. Zato Bog šalje svoga anđela Gabrijela u galilejski grad Nazaret k djevici Mariji da joj navijesti kako će ona biti ona koja će roditi Sina Božjega, obećanog i dugo iščekivanog Mesiju, Spasitelja. To je lijepo u Evanđelju opisao sv. Luka (Lk 1,26-38)

Isus Krist, Sin Božji, začet je na čudesan način - po Duhu Svetom. Tako se ispunilo proroštvo proroka Izaije koje glasi: "Jer, Djevica će evo začeti i roditi Sina i dat će mu ime Emanuel, što znači s nama Bog.» (Iz 7,9). To čudesno začće dokaz je da Isus nije obični čovjek već Sin Božji, najveći dar Boga čovjeku.

Isus se rodio za vrijeme cara Augusta, koji je vladao u Rimu, i u vrijeme kralja Heroda, koji je vladao u Palestini. Rodio se u Betlehemu kako je prorok i najavio. Isusovo rođenje je cijelu ljudsku povijest podijelilo na dva dijela: vrijeme prije i vrijeme poslije Isusa Krista. Od godine njegova rođenja počinje, naime, novo računanje vremena. Svetkovinu Isusova rođenja slavimo na Božić (25. XII). To je događaj kad je Bog u liku djeteta sišao na ovu zemlju među nas i živio kao svi mi, nama u svemu jednak osim u grijehu. Posebni opis Isusova rođenja čitamo u Evanđelju sv. Luke. (Lk 2,1-20)

Spisi Novoga zavjeta vrlo su lijepo i istinito opisali lik Isusa iz Nazareta. Iz tih novozavjetnih svjedočanstava doznajemo kakav je Bog i tko je Isus Krist.

a) Isus - čovjek dobrote

Isusova je osoba zračila jednom neodoljivom dobrotom. S ljubavlju je pristupao svim ljudima. Posebnu je pažnju pokazivao bolesnima koje je liječio. Sv. Marko piše: "Svi koji su patili od bolesti trčali su k njemu da ga dotaknu." Uskrisio je sina udovice iz Naima, prijatelja Lazara, Jairovu kćer i učinio mnoga druga čudesna djela. U njegovoj dobroti nema nimalo sebičnosti. On je bio jedinstvena dobrota koja je osvajala, dobrota koju čovječanstvo do tada nije vidjelo i susrelo.

b) Isus - čovjek ljubitelj grešnika

Isus je bio sama svetost. Zato je i pitao svoje protivnike: "Tko će me od vas optužiti za grijeh?" Na poseban je način ljubio grešnike i opraštao im njihove grijehove. U susretu s grešnicima Isus im najčešće uupućuje riječi: "Sinko, opraštaju ti se grijesi." ženi, koju su zatekli u preljubu i doveli je k njemu da joj on presudi, reći će ovako: "Ni ja te ne sudujem. Idi i ne griješi više." Razbojniku na križu kazat će: "Još danas ćeš biti sa mnom u raj." Sve nam to pokazuje Isusovu veliku ljubav prema grešnicima.

c) Isus - čovjek kojemu se svi dive

Isusove su riječi bile divne, a djela veličanstvena. Mnoštvo ljudi išlo je za njim da čuje njegove riječi i vidi njegova djela. Mnogi su se s pravom pitali: "Tko je taj? Odakle mu sve to? Nije li to sin tesarev iz Nazareta? Nikada čovjek nije govorio kao ovaj." Ukratko, svi koji su ga vidjeli ili susreli, išli su za njim i divili mu se.

d) Isus - čovjek koji nadvisuje svoje neprijatelje

Uz svu dobrotu kojom je osvajao ljude, Isus je imao i neprijatelja. U susretu s njima uvijek je na vrijeme uočavao njihove laži, klevete i lažne optužbe. Kad ga nisu mogli ni u čemu uhvatiti u laži ili ga optužiti za neko krivo ili protuzakonito djelo, počeli su se dogovarati kao bi ga smaknuli.

e) *Isus - čovjek gospodar svoje muke i smrti*

Isus se na poseban način pokazao velikim u svojoj mucu i smrti. Dragovoljno je prihvatio svoju muku i smrt. Pošao je u nju ne kad su to htjeli njegovi neprijatelji nego kad je on to htio, kad je vidio da je došao njegov čas.

Nakon posljednje večere Isus sa svojim učenicima odlazi na Maslinsku goru gdje se najiskrenijom molitvom Ocu priprema za svoju muku i smrt. Osažen u molitvi, u razgovoru sa svojim nebeskim Ocem, hrabro će stupiti pred svoga izdajicu Judu i dragovoljno se predati u ruke neprijatelja.

Nakon svega što smo čuli o Isusu moramo se zapitati: Zašto je Isus bio takav? Moramo znati da Isus nije bio samo čovjek nego i Bog, Bogočovjek. On je svoj život dao za druge. Ti drugi jesmo mi ljudi i - njegov nebeski Otac.

Isusov preteča Ivan Krstitelj krstio je Isusa na rijeci Jordanu: Isusu nije trebalo krštenje ali je ljudima trebalo svjedočanstvo Boga Oca i Duha Svetoga da je Isus doista Sin Božji, obećani Mesija. Kod krštenja na Jordanu na Njega je sišao Duh Sveti a s Neba se začuo Očev glas: "*Ovo je Sin moj, Ljubljeni moj, koga sam odabrao!*" Nakon krštenja Isus odlazi u pustinju gdje se u postu i molitvi sprema na veliko blagovjesničko djelo Evanđelja, tj. na propovijedanje. Pristupa mu Sotona i iskušava ga tražeći od njega da pretvori kamenje u kruh, da skoči s vrha jeruzalemskog hrama i, konačno, da mu se pokloni. Isus sve te kušnje odlučno odbija riječima "Odlazi, Sotono! Jer pisano je: 'Gospodinu Bogu svojemu se klanjaj i njemu jedinome služi!'" Po povratku iz pustinje Isus nastupa kao propovjednik i učitelj. Njegove nastupne riječi bile su: "*Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje. Obratite se i vjerujte Evanđelju!*" Kao učitelj Isus ubrzo prikuplja i prve učenike - apostole. Njihova su imena: Šimun (prozvan Petar), brat mu Andrija, Jakov i njegov brat Ivan (njih je Isus prve pozvao), Filip i Bartolomej, Toma zvani Blizanac i carinik Matej, Jakov Alfejev i Juda Tadej, Šimun Kananejac i Juda Iskariotski koji je izdao Krista. Dvanaest apostola predstavlja simboliku dvanaest izraelskih plemena. Kao što je dvanaest plemena bilo temelj i početak starozavjetnog Božjeg naroda (Izraela), tako će i dvanaest apostola biti početkom i temeljem novozavjetnog naroda Božjeg (Crkve).

Riječ Evanđelje dolazi od grč. riječi evanđelja a znači "radosna vijest". Prema tome, Evanđelje je radosna vijest spasenja po Isusu i u Isusu. Kristova poruka sažeto je zapisana u Evanđelju a središte te poruke jest sam Isus, on i njegovo djelo. Isus je punina Božje objave ljudima i najveći dar Boga čovječanstvu. On je najveći objavitelj Oca jer je on najviša Objava. Najviše je propovijedao o kraljevstvu Božjem koje je nastupilo njegovim dolaskom među ljude. To je svoje propovijedanje iznosio u parabolama ili usporedbama (prisposobama). To su zapravo priče ili događaji iz običnoga života kroz koje Isus tumači otajstva kraljevstva Božjega. Tako u evanđeljima čitamo prisposobe o sijaču, o kukolju, o gorušičinu zrnu, o zakopanom blagu, o nađenom biseru, o mreži i sl.

Isus je pravi Bog jer oduvijek posjeduje božansku narav, on je naime i prije utjelovljenja i rođenja bio s Ocem jedno, bio je kod Oca. On je dakle Bog, ima božansku narav. On je i pravi čovjek jer je u vremenu rođen kao čovjek i uzeo ljudsku narav. Tako u Isusu imamo jednu osobu a dvije naravi: božansku i ljudsku. Evanđelja nam svjedoče da je Isus Bog i čovjek

a) Isus je čovjek. Rodio se kao čovjek, živio kao čovjek i umro kao čovjek (nama u svemu jednak osim u grijehu). Prema evanđeljima on jede, spava, odmara se, moli... ponaša se kao svaki čovjek.

b) Isus je Bog. Svaki evanđelist svjedoči i dokazuje to na svoj način:

Sv Matej iznosi proroštva starozavjetnih proroka koja su se ispunila na Isusu.

Sv. Marko opisuje čudesa koja je Isus učinio i tako svjedoči da je on Bog.

Sv. Luka naziva Isusa Spasiteljem i Osloboditeljem. Isus oprašta grijeha a grijeha može opraštati samo Bog.

Sv. Ivan piše za Isusa da je Sin Božji, Riječ Božja, Mesija. Svoje Evanđelje završava riječima: "Ova su djela opisana da trajno vjerujete da je Isus Mesija, Sin Božji."

Prije svoje muke i smrti Isus je sa svojim učenicima blagovao Posljednju večeru. Tada im je oprao noge i dao im primjer kako oni i njegova Crkva moraju služiti jedni drugima. Tada je izrekao najdivniji govor - velikosvećeničku molitvu u kojoj moli Oca za svoje učenike i za Crkvu. Moli da svi budu jedno kao što je on jedno sa svojim Ocem. U toj se molitvi nalazi i nova zapovijed koju je priopćio svojim učenicima: "Novu vam zapovijed dajem: Ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas. Po tome će svi znati da ste moji učenici." (Iv 15)

Na posljednjoj večeri Isus je svojim učenicima dao samoga sebe pod prilikama kruha i vina. Uzeo je kruh i rekao: "Uzmite i jedite od ovoga svi. Ovo je tijelo moje koje se za vas predaje." Nakon toga uzeo je čašu (kalež) s vinom i rekao: "Uzmite i pijte iz njega svi. Ovo je krv moja, krv novoga i vječnoga saveza koja se za vas proljeva." Tim je činom Isus ustanovio žrtvu novoga saveza, tj. sv. misu. Tako je ustanovio sakrament sv. euharistije (pričesti) i sakrament svećeničkog reda. Nakon blagovanja Posljednje večere Isus sa svojim učenicima odlazi na Maslinsku goru, u Getsemani, da se molitvom Ocu najdublje pripravi za svoju muku i smrt. Tu se moleći znojio krvavim znojem. Molio je ovako: "Oče! Tebi je sve moguće. Ako hoćeš, ukloni od mene ovaj kalež. Ali, ne moja nego tvoja volja neka se vrši!" Ohrabren tom molitvom hrabro je stupio pred svoga izdajicu Judu koji je sa sobom doveo vojnike koji su imali Isusa odvesti pred Pilata da mu smrtno presudi. Juda je za svoje djelo izdaje od židovskih vođa dobio 30 srebrenika. Isus je svojom smrću na križu prinio samoga sebe kao žrtvu čistu, Bogu milu, svetu i neokaljanu, žrtvu za sve ljude i za sva vremena. Tako je on po svojoj smrti postao Spasitelj, a to znači i njegovo ime (ime Isus znači "Bog spašava").

Isus je uskrsnuo treći dan poslije svoje smrti, tj. u nedjelju. Zato je svaka nedjelja proslava Gospodinova uskrsnuća, Uskrs. Nakon uskrsnuća Isus se najprije ukazao Mariji Magdaleni, a zatim i svojim učenicima. Ukazanja je bilo mnogo. U evanđeljima ih nabrajamo 11. Spomenimo samo neka: ukazanje Mariji Magdaleni, apostolima u Galileji, dvojici učenika na putu u Emaus, apostolima bez Tome, zboru apostola s Tomom...

Spomenimo i neke prigovore protiv Isusova uskrsnuća:

- Isus nije umro pa, prema tome, nije ni uskrsnuo.

- Apostoli su ukrali Isusovo tijelo i razglasili da je on uskrsnuo.

Isus je stvarno umro a apostoli nisu mogli ukrasti njegova mrtvog tijela jer su stražari čuvali grob. Osim toga, zar bi oni umirali za laž za koju su znali (mnogi su, naime, apostoli, zbog propovijedanja Isusa Krista, umrli mučeničkom smrću). Isus je stvarno uskrsnuo i tako jasno svima pokazao da je on doista Bog. Njegovo je uskrsnuće zalog našega uskrsnuća, oni koji budu živjeli i trpjeli s Kristom s njim će i uskrsnuti. Četrdeseti dan nakon uskrsnuća Isus je uzašao na nebo. Prije odlaska rekao je svojim apostolima: "Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Pođite i učinite mojim učenicima sve narode, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio. I evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta." (Mt 28,18-20).

CRKVA

Nakon svoga Uzašašća Gospodin Isus je poslao obećanog Duha nad apostole. Deset dana nakon Uzašašća Duh Sveti je sišao nad apostole u obliku plamenih jezika. Apostoli su počeli neustrašivo propovijedati. Nakon propovijedi sv. Petra krstilo oko 3000 ljudi, a taj će se broj ubrzo popeti na 5000, tako je nastala Crkva. Crkva je iz dana u dan rasla i širila se. Silazak Duha Svetoga jest rođenje Crkve.

Djela nam apostolska kažu da su prvi kršćani bili postojani u apostolskoj nauci i zajedničkom životu. Slavili su euharistiju i zajednički molili. Zemaljska su dobra međusobno dijelili, posebno siromašnima. Oni koji su imali davali su onima koji nisu imali. Biblija kaže da su bili "jedno srce i jedna duša". Takvim životom osvajali su ondašnje ljude pa je prva crkvena zajednica brzo rasla (usp. Dj 2,42-47).

Crkva je zajednica Isusovih vjernika, zajednica onih koji vjeruju u Isusa Krista. Tako nam se Crkva predstavlja kao Božji narod i to novi (novozavjetni) Božji narod. Stari Božji narod bio je Izrael. Starom Božjem narodu pripadali su samo članovi odabranoga izraelskog naroda. Isus utemeljuje novi Božji narod – Crkvu. Članovi toga novog naroda jesu svi ljudi, bez obzira na boju kože ili narodnost.

Crkva je također otajstveno tijelo Kristovo. To je nutarnja, nevidljiva dimenzija Crkve. Glava tog tijela jest sami Krist, a svi su vjernici udovi njegova otajstvenog tijela.

Crkva je jedna, sveta, katolička i apostolska. Što to znači? Isus je osnovao samo jednu Crkvu i stoga može biti samo jedna Crkva.

Ona je u isto vrijeme i sveta i grešna. Sveta je po Isusu i po svom pozivu na svetost i po onim članovima Crkve koji žive sveto ili koji su u svetosti već prešli u vječni život, a grešna je po onim članovima koji su u grijehu.

Crkva je katolička, tj. sveopća. Ona nije vezana za jedan narod ili jednu naciju nego obuhvaća sve narode i sve rase.

Crkva je apostolska što znači da njezin nauk dolazi od samih apostola koji su bili živi svjedoci Isusova djela i njegova propovijedanja.

OVO MORAJU SVI ZNATI

APOSTOLSKO VJEROVANJE

Vjerujem u Boga Oca, svemogućega Stvoritelja Neba i Zemlje.

I u Isusa Krista, Sina

njegova jedinoga, Gospodina našega;

koji je začet po Duhu Svetomu, rođen od Marije Djevice,

mučen pod Poncijem Pilatom,

raspet, umro i pokopan;

sašao nad pakao;

treći dan uskrsnuo od mrtvih;

uzašao na nebesa,

sjedi o desnu Boga Oca svemogućega;

odonud će doći suditi žive i mrtve.

Vjerujem u Duha Svetoga,

svetu Crkvu katoličku,

općinstvo svetih,

oproštenje grijeha,

uskrsnuće tijela

i život vječni.

Amen.

SEDAM SVETIH SAKRAMENTATA

1. Krštenje

2. Sveta Potvrda ili Firma, Krizma

3. Sveta Pričest

4. Sveta Ispovijed, Pomirenje, Pokora

5. Bolesničko pomazanje

6. Svećenički red

7. Ženidba

DVIJE ZAPOVIJEDI LJUBAVI

1. Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim,
svom dušom svojom, svom umom svojim
i svom snagom svojom!

2. Ljubi svoga bližnjega kao samoga sebe!

ISUSOVO ZLATNO PRAVILO

Sve što želite da ljudi čine vama, to činite i vi njima!

TRI BOGOSLOVNE KRIJEPOSTI

1. Vjera

2. Ufanje (nada)

3. Ljubav

MOLITVA KAJANJA TIJEKOM SVETE ISPOVIJEDI

Kajem se od svega srca što uvrijedih Boga, najveće i najmilije dobro!

Mrzim sve svoje grijeha i čvrst odlučujem da ću se popraviti i da ne ću više grijешiti.

DESET BOŽJIH ZAPOVIJEDI

1. Ja sam Gospodin, Bog tvoj, i nemaj drugih bogova uz mene!
2. Ne izusti imena Gospodina, Boga svoga, uzalud!
3. Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji!
4. Poštuj oca i majku da dugo živiš i dobro ti bude na Zemlji!
5. Ne ubij!
6. Ne sagriješi bludno!
7. Ne ukradi!
8. Ne reci lažna svjedočanstva!
9. Ne poželi tuđeg ženidbenog druga!
10. Ne poželi nikakve tuđe stvari!

PET CRKVENIH ZAPOVIJEDI

1. Svetkuj zapovjedne blagdane i slušaj pobožno sv. misu u nedjelju i u zapovjedne blagdane!
2. Posti zapovjedne poste i u određene dane se ne mrsi!
3. Svake se godine najmanje jednom ispovjedi i o Uskrsu pričesti!
4. Obdržavaj ženidbene propise Katoličke crkve!
5. Daj svoj doprinos za održavanje Crkve i njezinih službenika!

SEDAM DAROVA DUHA SVETOGA

1. Mudrost
2. Razum
3. Savjet
4. Jakost
5. Znanje
6. Pobožnost
7. Strah Božji

ANĐEOSKI POZDRAV

Anđeo Gospodnji navijestio Mariji.

- I ona je začela po Duhu Svetomu. Zdravo, Marijo...

Evo službenice Gospodnje.

- Neka mi bude po riječi tvojoj! Zdravo, Marijo...

I Riječ tijelom postala.

- I prebivala među nama. Zdravo, Marijo...

Moli za nas, sveta Bogorodice,

- da dostojni postanemo obećanja Kristovih!

Pomolimo se! Milost svoju, molimo te, Gospodine, ulij u duše naše,
da mi, koji smo po anđelovu navještenju spoznali utjelovljenje Krista, Sina tvoga,
po mucij njegovoj i križu k slavi uskrsnuća privedeni budemo!

Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Slava Ocu... (triput).

SEDAM GLAVNIH GRIJEHA

1. Oholost
2. Škrtost
3. Bludnost
4. Zavist
5. Neumjerenost u jelu i piću
6. Srditost
7. Lijenost